

بررسی و ارزیابی تنوع برخی توده های بومی سیر ایران

ماهیار عابدی، محمدرضا ایمانی، پیمان جعفری

اعضاء هیئت علمی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر

توده های بومی سیر ایران شامل توده های همدان (ده توده تويسرکان، تويجین، بهار، برفجین، چیدره، علی آباد، شورین، موئین، مریانج و سولان) ارومیه (۲ توده) زنجان (۲ توده) هرمزگان (یک توده بشاگرد) و توده سیر محلی مازندران (مازند) که در برنامه اصلاحی سلکسیون قرار داشتند مورد بررسی و ارزیابی صفات مورفولوژیکی کسی و کیفی قرار گرفتند. صفات ارتفاع بوته، تعداد برگ ها، وزن یک غده سیر، قطر غده سیر، وزن یک سیرچه، تعداد سیرچه های یک غده، رنگ غده سیر، تعداد لایه های پوششی، میزان ماده خشک، میزان اسید پیروویک، سفتی بافت و قابلیت نگهداری اندازه گیری شد. این توده ها طی دو سال در یک طرح مقایسه مقدماتی عملکرد مورد ارزیابی عملکرد و سایر صفات ذکر شده قرار گرفتند. تجزیه واریانس توده ها نشان داد که اغلب توده ها از نظر صفات اختلاف معنی داری با هم داشتند و مقایسه عملکرد توده ها نشاندهنده برتری ۳ توده تويسرکان، مریانج و علی آباد نسبت به بقیه توده ها بود. با استفاده از صفات ارزیابی شده در توده های فوق تجزیه کلاستر به روش UPGMA یا ادغام بر حسب متوسط گروه ها انجام گردید. دندروگرام حاصل نشان دهنده این است که توده ها بر این اساس به ۴ گروه شاخص و مجزا تقسیم بندی شده اند و پراکندگی جغرافیایی توده های سیر جمع آوری شده و تاثیر عوامل محیطی بر صفات مهم سیر تا حد زیادی در این گروه بندی موثر بوده است.